

Brüssel, 5. juuni 2020
(OR. en)

8622/20

JAI 473
JAIEX 48
RELEX 418
ASIM 32
COWEB 80
COSI 93
ENFOPOL 134

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	5. juuni 2020
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	8132/20 REV 1
Teema:	Nõukogu järeldused Lääne-Balkani partneritega rände ja julgeoleku valdkonnas tehtava koostöö tõhustamise kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas 5. juunil 2020 vastu võetud nõukogu järeldused Lääne-Balkani partneritega rände ja julgeoleku valdkonnas tehtava koostöö tõhustamise kohta.

NÕUKOGU JÄRELDUSED**Lääne-Balkani partneritega rände ja julgeoleku valdkonnas tehtava koostöö tõhustamise kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

1. TULETADES MEELDE 24. jaanuaril Zagrebis toimunud ministrite mitteametlikul kohtumisel peetud arutelu võimalike lähenemisviiside üle, mida kohaldada Lääne-Balkanil rändajate smugeldamise võrgustike vastu võitlemisel, tuginedes Europol, Frontexi ja EASO koostatud ühisaruandele,¹ milles kutsuti üles tegema Lääne-Balkani partneritega struktureeritumat koostööd, samuti 2018. aasta mais ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumisel avaldatud Sofia deklaratsiooni, 2019. aasta mais Sibius toimunud tippkohtumisel väljendatud poliitilisi sõnumeid ning 2020. aasta mais ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumisel avaldatud Zagrebi avaldust;
2. TULETADES MEELDE, et koostöö ja meie kõigi Lääne-Balkani partnerite edasised edusammud Euroopa suunal edendavad rahu, stabiilsust ja jõukust nii Kagu-Euroopas kui ka Euroopa Liidus;
3. TERVITADES Lääne-Balkani partnerite lubadust järgida Euroopa väärtusi ja põhimõtteid ning viia põhjalikult ja jõuliselt ellu vajalikud reformid;

¹ ST 5312/20.

4. TUNDES HEAMEELT selle üle, et Lääne-Balkani partnerid seavad kindlalt esikohale demokraatia ja õigusriigi põhimõtted, eelkõige võitluse korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu, hea valitsemistava ning inimõiguste, soolise võrdõiguslikkuse ja vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamise;
5. VÕTTES TEADMISEKS ELi ja Lääne-Balkani tehtavaid jõupingutusi koroonaviiruse pandeemia vastu võitlemisel, sealhulgas selle mõju rände- ja julgeolekupoliitikale, ning Lääne-Balkani tarbeks koostatud üle 3,3 miljardi euro suurust paketti²;
6. RÕHUTADES asjaolu, et terviklik lähenemisviis rände- ja julgeolekuvaldkonnas eeldab reformide jätkuvat läbiviimist Lääne-Balkanil ning et nende reformide edukas rakendamine on oluline aspekt Lääne-Balkani partnerite väljavaates saada ELi liikmeks;
7. TULETADES MEELDE, et Euroopa Liidule ja Schengeni lepinguga ühinenud riikidele ning samuti Lääne-Balkani partneritele Vahemere idaosa rändeteel alates 2015. aastast avaldunud rändesurve oli märkimisväärne;
8. TUNNISTADES, et ELi ja Türgi 2016. aasta märtsi avaldus, mida täiendasid ELi liikmesriikide ja meie Lääne-Balkani partnerite ühised jõupingutused ennetada ebaseaduslikke rändevoogusid, vähendas ebaseaduslikku rännet Türgist ELi;
9. TUNNISTADES, et Lääne-Balkani partnerid on teinud märkimisväärseid edusamme uute või tõhustatud institutsioonide loomisel ning õigusaktide ja menetluste rakendamisel varjupaiga, kaitse, piirihalduse ja seadusliku rände valdkonnas ning ELi *acquis*' ülevõtmisel;

² Komisjoni 29. aprilli teatis Lääne-Balkani toetamise kohta COVID-19 kriisiga toimetulekul ja pandeemiajärgsel taastumisel.

10. TUNNISTADES, et nii Lääne-Balkani partnerid kui ka ELi liikmesriigid on teinud jõupingutusi kahepoolse koostöö parandamiseks, et ennetada ebaseaduslikku rännet ja ebaseaduslikku riigis viibimist ning vähendada Lääne-Balkani kodanike põhjendamatute varjupaigataotluste suurt arvu, eelkõige tehes veelgi rohkem jõupingutusi oma kodanike ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja nendega kaubitsemise vastu võitlemiseks, tagasisaatmisalase koostöö suurendamiseks ja seaduslike rändekanalite kasutamise edendamiseks vastavalt riikide pädevusele;
11. MÄRKIDES, et sellele vaatamata suurenes rändesurve 2018. ja 2019. aastal ning rändevood muutusid nii marsruudi kui ka koosseisu poolest;
12. MÄRKIDES, et võitlus ebaseadusliku rände vastu on esmane eesmärk;
13. VÕTTES ARVESSE hiljutist suurt rändesurvet Kagu-Euroopas, eelkõige Kreeka ja Türgi vahelistel piiridel, samuti asjaolu, et halvenev poliitiline, majanduslik või julgeolekuolukord Lähis-Idas, Aafrikas ja Lõuna-Aasias ning COVID-19 sotsiaal-majanduslik mõju päritolu- ja transiidiriikidele võib põhjustada rändajate ja pagulaste suurema liikumise;
14. TULETADES MEELDE ELi pühendumust terviklikule rändepoliitikale, mis hõlmab ELi välispiiride tõhusat kontrolli;
15. TUNNISTADES, et rändesurve Vahemere idaosa rändeteele kasvas pidevalt enne piiride sulgemist koroonaviiruse pandeemia tõttu ning et see stimuleerib inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise teenuste pakkumist ja nõudlust, et rändajad saaksid ületada Kagu-Euroopa partnerite riigipiire ilma dokumentideta või võltsitud dokumentidega, mis toob kaasa nende väärkohtlemise inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajate või inimkaubitsejate poolt, mis seab sageli ohtu rändajate elu;

16. TUNNISTADES, et Lääne-Balkani partnerite rändeprobleemid on seotud ELi ees seisvate probleemidega ning et on vaja võtta meetmeid, mis tagaksid nende hea varustatuse konstruktiivseks reageerimiseks ühistele probleemidele;
17. TUNNISTADES, kui oluline on terrorismi ja ekstremismi ennetamine ja selle vastu võitlemine, sealhulgas rahastamise, radikaliseerumise ja terroristidest välisvõitlejate tagasipöördumise küsimus;
18. VÄLJENDADES muret selle pärast, et terroristidest välisvõitlejad võivad üritada Euroopa territooriumile tagasi pöörduda, kasutades selleks Kagu-Euroopa piirkonnas tegutsevaid rändajate smugeldamise võrgustikke;
19. TULETADES MEELDE, et Lääne-Balkani piirkond seisab silmitsi julgeolekuprobleemidega, mida põhjustavad organiseeritud kuritegelikud rühmitused või terrorirühmitused;
20. TUNNISTADES, et paljud julgeolekuohud on piiriülest laadi, mis eeldab kooskõla ELi ja tema partnerite võetavate meetmete vahel ja tugevdatud koostööd, sealhulgas operatiivtasandil. Seetõttu on oluline tugevdada Lääne-Balkani partnerite suutlikkust rände- ja julgeolekuvaldkonnas ning tugevdada ja süvendada koostöömehhanisme;
21. RÕHUTADES organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli (EMPACT) raames ajavahemikul 2018–2021 saavutatud operatiivseid edusamme, eelkõige ebaseaduslikule sisserändele kaasaaitamise (FII), inimkaubanduse (THB), tulirelvadega ebaseadusliku kauplemise (FIA), dokumendipettuse (DOC FRAUD) ning kriminaaltulu ja rahapesu vastase võitluse (CFMLAR) valdkonnas³;

³ ST 7704/17.

22. TUNNUSTADES ELi delegatsioonide rolli Lääne-Balkanil koostööprogrammide rakendamisel ning ELi välispoliitika vahenditest piirkonnale antavat toetust;
23. TUGINEDES nõukogu poolt 6. detsembril 2018 vastu võetud terviklikele operatiivmeetmetele rändajate smugeldamise võrgustikega seotud tegevuse tõhustamiseks, keskendudes eelkõige Lääne-Balkanile⁴;
24. RÕHUTADES, kui oluline on lähetada Lääne-Balkani partnerite esindajad asjaomastesse Euroopa justiits- ja siseküsimuste asutustesse ning suurendada vastastikku Euroopa justiits- ja siseküsimuste asutuste ning liikmesriikide õiguskaitseasutuste kaasatust Lääne-Balkani piirkonnas⁵;
25. MÄRKIDES Euroopa Komisjoni rolli piisavate rahaliste vahendite eraldamisel, sealhulgas järgmise mitmeaastase finantsraamistiku fondide ja vahendite raames, ning Lääne-Balkani partneritele antava ELi toetuse koordineerimisel, et arendada nende suutlikkust võtta täiendavaid meetmeid rände- ja julgeolekupoliitika valdkonnas;
26. TUNNUSTADES mitme liikmesriigi kahe- ja mitmepoolseid jõupingutusi toetada Lääne-Balkani partnereid piirihalduse ja julgeoleku valdkonnas ning varjupaiga- ja vastuvõtuküsimustes,

⁴ ST 15250/18.

⁵ ST 5754/20.

KUTSUB LIKMESRIIKE KOOS LÄÄNE-BALKANI PARTNERITEGA ÜLES:

27. jätkama Lääne-Balkani partnerite toetamist rände- ja julgeolekuküsimustes ELi tervikliku lähenemisviisi kohaselt, luues koostöö- ja partnerlusvõrgustikke, et:

- saavutada tõhusam rändepoliitika ja piirihaldus, eelkõige ebaseadusliku rände ja teisese rände ennetamine, kooskõlas ELi prioriteetide ja strateegiatega;
- parandada veelgi partnerite varjupaigasüsteemide toimimist (sealhulgas rändajate ja pagulaste registreerimist ning nende vastuvõtmise piisava suutlikkuse tugevdamist), pidades silmas esmaseid eesmärke saavutada nende vastavus ELi varjupaigalasele *acquis*'le ning tagada, et Lääne-Balkani partnereid peetakse turvalisteks kolmandateks riikideks;
- tõhustada veelgi tagasivõtualast koostööd, sealhulgas kolmandate riikide kodanike osas, kes on taotlenud rahvusvahelist kaitset Lääne-Balkanil ning kellel ei ole õigust rahvusvahelisele kaitsele;
- suurendada suutlikkust korraldada ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike vabatahtlikku ja sunniviisilist tagasisaatmist päritoluriikidesse;
- edendada piirkondlikku teabevahetust ning parandada veelgi Lääne-Balkani partnerite ja ELi vahelisi olemasolevaid teabevahetuskanaleid;

- tõhustada koostööd ja suurendada partnerite suutlikkust võidelda väärinfo ja võltsuudiste leviku ning välisjõudude püüdluste vastu kasutada ära rändesurvet Lääne-Balkani rändeteedel;
- suurendada Lääne-Balkani suutlikkust reageerida võimalikele küberrünnakutele ja hübriidohtudele;
- tugevdada partnerite suutlikkust lõhkuda smugeldamise ja ebaseadusliku kaubanduse võrgustikud;
- reageerida peamistele julgeolekuohtudele ja humanitaarprobleemidele;
- tagada piisav kooolitus, et tugevdada järjekindlat reageerimist probleemidele eespool nimetatud valdkondades;
- kasutada olemasolevaid ELi vahendeid, sealhulgas ÜJKP missioone ja operatsioone, ja teha nendega koostööd kooskõlas integreeritud lähenemisviisiga;

28. uurima täiendavalt võimalusi tihedama koostöö tegemiseks CEPOLi, Europol, EASO ja Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametiga nende vastavates valdkondades, samuti välispoliitika vahendite kasutamist, sealhulgas ebaseadusliku teisese rände ennetamisel ning rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja muude raskete kuritegude vastu võitlemisel, pidades silmas Euroopa Komisjoni üleskutset rahastada ühiseid operatiivpartnerlusi sihtotstarbelise rahastamisvahendi kaudu;

29. tõhusalt võitlema organiseeritud kuritegevuse (eelkõige organiseeritud kuritegelike võrgustike, kes tegelevad rändajate smugeldamise, tulirelvade ebaseadusliku kauplemise, uimastitootmise ja ebaseadusliku uimastikaubanduse, inimkaubanduse, dokumendipettuse ja rahapesuga) ning terrorismi ja vägivaldse ekstremismi vastu;
30. ühtlustama ulatuslikumalt Lääne-Balkani partnerite vahel ja koostöös ELi partneritega rändaja julgeolekuvaldkonna tegevusstandardeid ja suutlikkust;
31. parandama veelgi operatiivtegevust ELi liikmesriikide ja Lääne-Balkani partnerite vahel, jagades teavet ja asjakohaseid andmeid piiriülese kuritegevuse olulisemate juhtumite kohta, võttes arvesse asjakohaseid andmekaitseõudeid;
32. suurendama Lääne-Balkani partnerite osalemist ELi poliitikatsükli / EMPACTi asjakohastes operatiivmeetmetes, sealhulgas osalemist ühistes uurimisrühmades (nähes ette võimaluse luua ELi ja Lääne-Balkani ühised uurimisrühmad) ja rakkerühmades (nt politsei uurimisüksused, tolliasutused, kriminaaltulu jälitamise talitused, finantsuurimisüksused, piirioperatsioonid) ning edendades turvalise teabevahetusvõrgu (SIENA) kasutuselevõttu asjaomaste õiguskaitseasutuste poolt;
33. kasutama tõhusalt Interpoli vahendeid, eelkõige varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasi, ning jagama aktiivselt julgeolekualast teavet I-24/7 võrgu kaudu kooskõlas ELi ja siseriiklike õigusaktidega;

34. arendama koostööd ja teabevahetust, tuginedes hiljuti vastu võetud määrusele sisserände kontaktametnike Euroopa võrgustiku loomise kohta (ILO määrus, (EL) 2019/1240), ning kasutama nimetatud võrgustikku, et edendada institutsioonilist ja operatiivkoostööd piirkonna partneritega;
35. töötama tihedas koostöös Euroopa piiri- ja rannikuvalve ja EASOga välja ühise riskianalüüsi, et suurendada olukorratundlikkust ja kooskõlastada erandolukorra plaanid suurte saabuvate segarändevooegade puhuks;
36. suurendama Lääne-Balkani partnerite jõupingutusi oma viisapoliitika edasiseks vastavusse viimiseks ELi viisapoliitikaga, et tagada hästi hallatud rände- ja julgeolekukeskkond,

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

37. tegema koos liikmesriikide ja Lääne-Balkani partneritega rohkem jõupingutusi, et tagada Lääne-Balkani partneritega kõigi staatust käsitlevate kokkulepete sõlmimine ja vajaduse korral kiire muutmine ning nende tõhus rakendamine, hõlbustades seeläbi nende ja Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti vahelise operatiivkoostöö tõhustamist;
38. jätkuvalt hindama koostööd Lääne-Balkani partneritega ning nende edusamme rände ja julgeoleku valdkonnas, sealhulgas ELi ja kõnealuse piirkonna suhete üldises raamistikus;
39. hindama koos Lääne-Balkani partneritega meetmeid ja mehhanisme, mida nad praegu rakendavad, ning kaaluma täiendavaid vahendeid ja ressursse rände- ja julgeolekuprobleemide lahendamiseks;

40. jätkama koostööd Lääne-Balkani partneritega ja toetama neid Lääne-Balkani terrorismivastase võitluse ühise tegevuskava ja sellega seotud kuue kahepoolse kokkuleppe rakendamisel;
41. edendama terrorismivastase võitlusega seotud teabe õigeaegset vahetamist ning tugevdama suutlikkust tegeleda muude julgeolekuprobleemidega, näiteks suurendada küberjulgeolekut ja, riskiuuringute tulemuste põhjal, vastupanuvõimet hübriidohtudele;
42. toetama Lääne-Balkani partnereid radikaliseerumise ja vägivaldse ekstremismi ennetamisel ja nende vastu võitlemisel, kasutades selleks muu hulgas radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustikku (RAN) ja ELi rahastatud projektide asjakohaseid tulemusi ning vägivaldse ekstremismi ennetamise ja selle vastase võitluse riiklike koordinaatorite piirkondlikku võrgustikku (RNNC), mida juhib ELi piirkondliku terrorismivastase võitluse ekspert;
43. võtma järelmeetmeid seoses komisjoni hinnanguga ELi ja Kagu-Euroopa piirkonna vahelise ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastu võitlemise tegevuskavale (2015–2019)⁶ ning integreerima tegevuskava, mis käsitleb Lääne-Balkani riikides 2024. aastaks kestliku lahenduse leidmist väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule valdamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole (edaspidi „tegevuskava“) ELi uude tulirelvade salakaubavedu käsitlevasse tegevuskavasse;
44. kaaluma ja toetama seda, et Lääne-Balkani partnerid arendaksid varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate biomeetriliste andmete registreerimise ja vahetamise riiklikud koostalitlusvõimelised süsteemid, mida võiks modelleerida Eurodaci tehniliste ja andmekaitse põhimõtete alusel, võimaldades seeläbi regulaarset piirkondlikku teabevahetust ning tagades nende tulevase koostalitlusvõime ja ühilduvuse ELi süsteemidega;

⁶ COM(2019) 293 final, 27.6.2019.

45. uurima võimalusi koostöö edasiseks tihendamiseks Lääne-Balkani partneritega, tuginedes hiljuti vastu võetud ILO määruse pakutavatele võimalustele,

KUTSUB ASJAOMASEID JUSTIITS- JA SISEKÜSIMUSTEGA TEGELEVAID AMETEID
ÜLES:

46. tegema koostööd Lääne-Balkani partneritega omavahel ühendatud riiklike piiri- ja rändehalduse koordinatsioonikeskuste loomisel tõhusaks rändepoliitikaks, piirihalduseks ja rändeprobleemide lahendamiseks, samuti vahetama õigeaegselt kogu asjakohast teavet pädevate liikmesriikide ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide ametiasutustega, et töötada välja ühine riskianalüüs;
47. tõhustama piirkonna asjaomaste justiits- ja siseküsimuste asutuste esindajate vahelist koostööd, sealhulgas nende koostööd kohalike ametiasutustega;
48. tugevdama koostööd asjaomaste ametite ja ÜJKP missioonide vahel, nagu on ette nähtud ÜJKP tsiviiltegevuse kokkuleppes;
49. edendama teabe ja teadmiste vahetamist Lääne-Balkani partnerite ning ELi vastavate asutuste, näiteks Europol, CEPOL, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ja EASO vahel vastavalt asjakohastele andmekaitseõuetele, sealhulgas andes abi piirivalvurite, politsei / muude õiguskaitseasutuste, rannikuvalve-, rände-, varjupaiga- ja tagasisaatmisasutuste suutlikkuse suurendamiseks, samuti parandades teabevoogu Lääne-Balkanil ning edendades SIENA kasutamist piirkonnas;

50. suurendama Lääne-Balkani partnerite osalemist ja toetust ELi poliitikatsükli / EMPACTi operatiivmeetmetes ning jätkama vajaduse korral abi osutamist operatiivsete rakkerühmade loomisel või arendamisel EMPACTi ebaseadusliku sissetulekude hõlbustamise operatiivtegevuskavas ja muudes asjakohastes operatiivtegevuskavades, et teha kindlaks piiriüleste organiseeritud kuritegelike rühmituste olulised sihtmärgid, ning toetama selliseid uurimisi;
51. toetama seda, et Lääne-Balkani partnerid arendaksid varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate biomeetriliste andmete registreerimise ja vahetamise riiklikud süsteemid, mida võiks modelleerida Eurodaci tehniliste ja andmekaitse põhimõtete alusel, võimaldades seeläbi regulaarset piirkondlikku teabevahetust ning tagades nende tulevase koostalitlusvõime ja ühilduvuse ELi süsteemidega;
52. rakendama ELi lähenemisviisi uimastite suhtes, sealhulgas andmete kogumisel, riiklike uimastiseirekeskuste ja varajase hoiatamise süsteemi loomisel, allkirjastades Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse ning piirkonna partnerite vahel edasise töökorra ning rakendades seda.
-